

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci **žalobce: A. K.**, zastoupeného JUDr. Bohuslavem Novákem, advokátem se sídlem Jablonec nad Nisou, B. Němcové 46, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 5. 2003, č. j. OAM-984/VL-07-K03-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 1. 2004, č. j. 30 Az 55/2003-23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Odměna advokáta JUDr. Bohuslava Nováka **se určuje** částkou 1 075 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 6. 5. 2003, č. j. OAM-984/VL-07-K03-2003, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně žalovaný rozhodl tak, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobce citoval řadu ustanovení správního řádu, která správní orgán v řízení porušil a trval na tom, že splnil zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 a § 14 zákona o azylu, resp. pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům odkázal na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a další spisový materiál. Dodal, že důvodem k odjezdu ze země bylo pronásledování a vydírání ze strany neznámých osob. Matka jeho přítelkyně se stala obětí finančního podvodu a následně jí bylo vyhrožováno. Poté neznámí muži vyhrožovali i žalobci. Po nějaké době byl žalobce i fyzicky napaden. Situaci se rozhodli vyřešit odjezdem do ČR. V případě návratu na Ukrajinu se žalobce obával útoku ze stran zmíněných osob. Navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové žalobu zamítl rozsudkem ze dne 9. 1. 2004. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobcem ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž žalovaný neudělil žalobci azyl. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce nebyl pronásledován pro žádný z relevantních důvodů a ani takové skutečnosti netvrdil. Příčina jeho odchodu ze země původu tkvěla v obavách z trestného jednání soukromých osob. Nevyužil žádný z existujících mechanismů ochrany lidských práv, o azyl požádal z důvodu legalizace pobytu v ČR. Žalovaný po provedeném řízení usoudil, že azyl nelze žalobci udělit, neboť nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, a dále neshledal ani překážku vycestování podle § 91 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též stěžovatel) včas kasační stížnost založenou na důvodu uvedeném v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy na nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Žalobce uvedl, že jsou u něho dány důvody pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu: na Ukrajině měl problémy se členy mafiánských skupin, se kterými spolupracovala i policie, od kterých si matka jeho přítelkyně půjčila finanční prostředky; bylo vyhrožováno zabitím i jemu a ostatním členům rodiny. Žalovaný dále porušil čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, jehož závaznost pro Českou republiku vyplývá z článků 2 a 10 Ústavy České republiky, a který zakazuje vyhostit nebo vrátit uprchlíka jakýmkoli způsobem na hranice území, ve kterých by jeho život nebo osobní svoboda byly ohroženy – protože policie ani jiné státní orgány žalobci neposkytnou součinnost a ochranu, nemůže se vrátit do země, kde by jeho život byl ohrožen.

Dále se žalobce dovolával kasačních důvodů obsažených v § 103 odst. 1 písm. b), d) s. ř. s., když podle jeho názoru se žalovaný nedostatečně zabýval důvody jeho žádosti a především obsahovou stránkou jeho tvrzení, došlo tak k porušení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 správního řádu, když žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, dostatečně se nezabýval problémy území Ukrajiny, opatřil si neúplné důkazy a neprovedl všechna šetření nutná k objasnění všech okolností rozhodných pro náležité a řádné posouzení věci dle zásady objektivní pravdy. Skutková podstata tak nemá oporu ve spisech. Nedostatečné bylo též odůvodnění rozhodnutí žalovaného (§ 47 odst. 3 správního řádu). Krajský soud se pak nedostatečně zabýval argumentací žaloby a tvrzeními uvedenými v průběhu azylové procedury. Ze všech uvedených důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce též požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť má důvodnou obavu z návratu do země původu. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Žalobce v kasační stížnosti uvedl, že dle jeho názoru byly dány důvody k tomu, aby mu byl poskytnut azyl podle § 12 zákona o azylu. Toto tvrzení je třeba odmítnout, neboť ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalobce v průběhu celého správního řízení uváděl cokoliv, co by nasvědčovalo tomu, že žádá o azyl z jiného důvodu, než je obava z jednání soukromých osob domáhajících se peněz na matce žalobcovy přítelkyně.

Soud se ztotožnil s krajským soudem v závěru, že stěžovatelova životní situace na Ukrajině nesvědčí o tom, že by stěžovatel byl pronásledován, případně že by zakoušel odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že mu bylo vyhrožováno zabitím ze strany soukromých (mafiánských) osob. Jak plyne ze správního spisu, stěžovatel byl na Ukrajině vystaven výhrůžkám a fyzickému útoku ze strany soukromých osob. To však nemůže nic změnit na závěru správního orgánu o tom, že trestné jednání osob, vyhrožujících stěžovateli kvůli nezaplacení finanční částky matkou jeho přítelkyně, není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel se i přes výhrůžky a fyzické napadení, vůbec neobrátil na policii nebo jiné státní orgány. Svým jednáním (či lépe řečeno nejednáním) tak stěžovatel státním orgánům vůbec neumožnil k jeho ochraně zasáhnout. Je zákonité, že oběť trestného činu je vždy v nevýhodném postavení vůči pachateli. Musí ale překonat svůj strach z případné další konfrontace s pachatelem a požádat o pomoc příslušné státní orgány, chce-li přispět k tomu, aby pachateli byla další trestná činnost znemožněna. Stěžovatele jistě nelze nutit k tomu, aby podával trestní oznámení; stejně tak si ale on sám nemůže činit nárok na ochranu na mezinárodní úrovni, pokud ani neumožnil státním orgánům vlastní země, aby se jeho věcí zabývaly. Nepokusil-li se získat ochranu prostředky vnitrostátního práva, nemůže mu být poskytnuta ochrana formou azylu: ta je totiž až poslední možností v situaci, kdy všechny ostatní nástroje práva selhaly.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti tvrdil, že s mafií, která ho pronásledovala, spolupracovala i policie, pak jde o tvrzení, které stěžovatel ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem neuváděl. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde o tvrzení nové, které stěžovatel uplatnil až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí. K takové skutečnosti Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

K otázce stěžovatelem namítaného humanitárního azylu má Nejvyšší správní soud zato, že ani v tomto smyslu nebyly splněny zákonné podmínky pro jeho udělení. Obtíže stěžovatele stran vyhrožování ze strany soukromých osob nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Nelze tak než souhlasit s rozsudkem krajského soudu, že žalobce neuváděl žádné skutečnosti, které by svědčily o přítomnosti důvodů pro poskytnutí azylu podle § 12 zákona o azylu, či podle § 14 tohoto zákona.

Nejvyšší správní soud se též ztotožnil se závěrem žalovaného i krajského soudu o neexistenci překážek vycestování. Z údajů uváděných stěžovatelem v návaznosti na zprávy o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině a informace Ministerstva zahraničních věcí ČR nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda.

V této souvislosti se stěžovatel dovolával čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb.), se kterým je ustanovení § 91 zákona

o azylu plně v souladu. Pokud tedy žalovaný i krajský soud situaci stěžovatele poměřovali s kritérii, která toto zákonné ustanovení pro překážku vycestování stanoví, pak plně dostáli i nárokům, které jsou na Českou republiku kladeny čl. 33 Úmluvy.

Nejvyšší správní soud dále souhlasí s krajským soudem v tom, že žalovaný provedl dostatečné dokazování ve věci. Správní orgán vycházel v řízení především z žalobcovy žádosti o udělení azylu, doplněné ručně psaným prohlášením o důvodech žádosti, z protokolu o pohovoru (ze dne 16. 4. 2003) provedeném v souladu s § 23 zákona o azylu a z informací o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, zejména pak ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2001, ze dne 4. 3. 2002, a též z informací MZV ČR ze dne 26. 7. 2001, č. j. 126113/2001-LP. Z žádné z těchto písemností nevyplynulo, že by žalobce tvrdil některý z důvodů pro udělení azylu.

Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatel nebyl nikterak krácen na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění. Podklady pro skutkový závěr učiněný žalovaným, obsažené ve správním spisu jsou pro účely rozhodování o udělení azylu zcela dostačující, skutková podstata ze spisu jednoznačně vyplývá a je konzistentní i s tvrzeními žalobce učiněnými v průběhu správního řízení. Lze jen podotknout, že ani v kasační stížnosti stěžovatel konkrétněji nespecifikoval, které žalovaným opatřené důkazy byly neúplné, popřípadě v čem byl skutkový stav zjištěn nepřesně či neúplně. Není tak zřejmé, v čem spatřoval zanedbání procesních povinností ze strany žalovaného.

Vedle nedostatečně provedeného dokazování namítl stěžovatel i nedostatečné odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Námitku nedostatku odůvodnění stěžovatel v žalobě neuplatnil. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde o nový právní důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Takový důvod kasační stížnosti je nepřípustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Ze stejných důvodů je nepřípustná též námitka, že se žalovaný dostatečně nezabýval problémy území Ukrajiny.

Co se týče stížnostních námitek obecně vytýkajících krajskému soudu to, že se nedostatečně zabýval argumentací v žalobě a že nedostatečně odůvodnil rozsudek, Nejvyšší správní soud jim nepřisvědčil. Z rozsudku napadeného kasační stížností je zřejmé, že se soud při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného, vázán v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody žaloby, zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Napadený rozsudek je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněn, pro stěžovatele z něj zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil. Tato stížnostní námitka nemá tedy žádný vztah k rozhodnutí napadenému kasační stížností.

Nejvyšší správní soud tedy, jak ze shora uvedeného vyplývá, shledal žalobcovy námitky dílem nedůvodnými, dílem nepřípustnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobci byl pro řízení o výše uvedené kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát (usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 2. 2004, č. j. 30 Az 55/2003–39);

v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 1 000 Kč a 1 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 1 075 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu